

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเป็นบุคลากรในระดับพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน การสำรวจกลุ่มเป้าหมาย การประสานงานเครือข่ายในการเรียนการสอนและการติดตามดูงานการศึกษานอกโรงเรียนในหมู่บ้านและตำบล ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเป็นลูกจ้างที่ได้รับเงินเดือนตามอัตราจ้าง ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสัญญาจ้างเป็นรายปี ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความเสียสละอย่างสูง เนื่องจากสมัครใจที่จะไปทำงานในชนบทห่างไกล เพื่อยกระดับการรู้หนังสือของประชาชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา อันเนื่องมาจากความยากจน การคมนาคมไม่สะดวก ความไม่ปลอดภัยในพื้นที่นั้น ๆ หรือสาเหตุอื่น ๆ ให้สามารถรู้หนังสือทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้

ในปี พ.ศ. 2541 เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย และนโยบายการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นการขยายบริการเพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชน การขยายเครือข่ายศูนย์การเรียน และการติดตามการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน อย่างเป็นระบบ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้รับการมอบหมายให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, มปป.)

1. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้ไม่จบประถมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรประถมศึกษาสำหรับผู้ไม่สำเร็จประถมศึกษาตอนปลายอย่างน้อยภาคเรียนละ 35 คน ตามรายชื่อที่สำรวจไว้ ทั้งนี้ควรมีผู้สำเร็จหรือผ่านการทดสอบในแต่ละภาคเรียนอย่างน้อยร้อยละ 80 ของผู้เรียน

2. ดูแลศูนย์การเรียนที่จัดขึ้นในตำบล โดยให้บริการแก่ผู้เรียน และให้ความสนับสนุนเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงานศูนย์การเรียนนั้น ๆ

3. สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย ประสานงาน และติดตาม ดูผลงานการศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

จะเห็นได้ว่าครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการให้การศึกษานอกกระบบโรงเรียนแก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล เพราะนอกจากมีหน้าที่ทางด้านการสอนแล้ว ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนยังจะต้องเข้าไป

ทำงานร่วมกับผู้นำในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู หรือบุคคลอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนในชุมชนนั้น ๆ ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้สภาพชุมชน มีทักษะในการปรับตัว ตลอดจนแก้ปัญหาเพื่อให้การเรียนการสอนและกิจกรรมเหล่านั้นมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน อันจะมีผลให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อสร้างโอกาสให้ตนเองอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

จากสถานภาพของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งเป็นเพียงลูกจ้างรายปีของกรมการศึกษาออกโรงเรียน และบทบาทหน้าที่สำคัญของครูอาสาสมัครเหล่านี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน จะต้องเป็นผู้ที่มีขวัญในการทำงานในระดับสูง ทั้งนี้เพื่อการมีกำลังใจและมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ในความรับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชนบทห่างไกล ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของชีวิต หรือในพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อขวัญของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนกลุ่มนี้จะต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้อยู่ในระดับที่สูงเป็นพิเศษ เพื่อมิให้เกิดความท้อถอยในการทำงาน ดังนั้นขวัญและตัวแปรที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนได้มีงานวิจัยที่ศึกษาถึงตัวแปรที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ขวัญในการปฏิบัติงานของครู ที่ดาโกต้าเหนือ (North Dakota) แตกต่างกันตามประสบการณ์ในการสอน การที่โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน และขนาดของโรงเรียน เบอร์กเกต (Bergeth, 1971)

2. ตัวแปรที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครู ประถมและมัธยมศึกษาในเนบราสกา (Nabraska) ได้แก่ การมีอุปกรณ์การสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างเพียงพอ การได้รับมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ความยุติธรรมในการมอบหมายงานพิเศษ และการจัดชั่วโมงการสอนอย่างยุติธรรม เนไพร์ (Napier, 1966)

3. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ อายุและประสบการณ์ในการสอน เบนเดอร์ (Bender, 1973)

4. ขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน 5 ตำบล ในจังหวัดโกตาบารู (Cotabaru) ฟิลิปปีนส์ แตกต่างกันตามความพึงพอใจในงานสอน ความพึงพอใจในเงินเดือน ความสามัคคีระหว่างครู สถานภาพของครู การได้รับความช่วยเหลือ การศึกษาของชุมชน พฤติกรรมของครูใหญ่ ซาเทนต์ (Satentes, 1974)

5. ตัวแปรที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจ ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ การที่ผู้บริหารยึดหลักประชาธิปไตยในการบริหารงาน สนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ยอมรับความสำคัญของครูแต่ละคน รู้จักวางตัวเหมาะสม ช่วยเหลือคณะครูและยกย่องครูที่ทำดี ไฮเวล (Howell, 1974)

6. ชั่วญของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน สังกัดของโรงเรียนรัฐบาล กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันตามเพศ (สุชุม นิลเชษฐ, 2516)

7. ชั่วญของครูประชาบาล จังหวัดสุโขทัย แตกต่างกันตามที่ตั้งของโรงเรียน (เขตเมือง อำเภอ หรือเขตกันดาร) อายุราชการ คุณวุฒิของครู และระดับเงินเดือน (อารี สวรรค์วานิช, 2521)

8. ตัวแปรที่มีชั่วญของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับนักเรียน ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน สภาพความพึงพอใจในงาน เงินเดือน โอกาสความก้าวหน้าและสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน และความเหมาะสมของปริมาณงานที่รับผิดชอบ (มัลลวีร์ ห่อสกุลกล, 2520)

9. ตัวแปรที่มีผลต่อชั่วญของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความรู้สึกภูมิใจและเห็นความสำคัญของงาน ความเชื่อมั่นในการบริหารของผู้บังคับบัญชา โอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ความสัมพันธ์อันดีในหน่วยงาน การมีโอกาสดำเนินการกำหนดนโยบาย การยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ความพึงพอใจในสภาพการทำงาน สวัสดิการในหน่วยงานและการได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม (สุชาติ วิภาสธวัศ, 2524)

10. ตัวแปรที่มีผลต่อชั่วญในการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ลักษณะของงาน สภาพการปฏิบัติงาน ความมั่นคงของงาน ความเจริญก้าวหน้า ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา การได้รับการยอมรับ และรู้สึกประสบความสำเร็จ นโยบายและการบริหาร การบังคับบัญชาและความเชื่อมั่นตัวเองของผู้บังคับบัญชา (ไพฑูริย์ มหิพันธ์, 2528)

จากแนวคิดและผลการวิจัยข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่าชั่วญและตัวแปรที่มีผลต่อชั่วญในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์กับตัวแปรหลายด้าน ทั้งตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพ ส่วนตัวและตัวแปรที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูนั่นเอง โดยแต่ละตัวแปรมีผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรที่มีผลต่อชั่วญในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับตัวแปรด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. ด้านลักษณะและสภาพการปฏิบัติงานซึ่งเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จะทำให้การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากขาดปัจจัยด้านนี้ไปการทำงานย่อมขาดประสิทธิภาพลงไป เช่น สถานที่ทำงาน โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ที่ใช้ในสำนักงาน เป็นต้น

2. ด้านค่าจ้างเงินเดือน และผลประโยชน์เกื้อกูล เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลถึงชั่วญในการทำงานของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะถ้า

หากครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนได้รับคำตอบแทนสม่ำเสมอทุก ๆ เดือน ย่อมส่งผลถึงขวัญในการปฏิบัติดียิ่งขึ้น

3. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนร่วมงาน การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนเป็นงานที่ต้องอาศัยชุมชน ปฏิบัติงานร่วมกันกับชุมชน เช่น กำหนดผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เช่น ครู อาจารย์ สาธารณสุข เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนเป็นอย่างดี

4. ด้านการบังคับบัญชาของผู้บริหารในหน่วยงาน ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนจะทำงานได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ การบังคับบัญชาของผู้บริหารภายในหน่วยงานนั้น ๆ ถ้าผู้บริหารมีการดูแลเอาใจใส่ กระตุ้นการทำงาน และบริหารงานด้วยความเสมอภาคและมีความยุติธรรมกับครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนทุก ๆ คน ย่อมส่งผลให้การศึกษานอกโรงเรียนสามารถดำเนินไปอย่างมีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

5. ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากพื้นที่ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ศาสนาแล้ว สถานที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะอยู่ในถิ่นทุรกันดาร และเคยเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการเมือง เช่น การเผาโรงเรียน การจับครูเรียกค่าไถ่ ซึ่งเป็นภัยต่อประเทศ และความมั่นคงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน (ครุสภา, 2525) โดยเฉพาะครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนที่ต้องปฏิบัติงานในพื้นที่

6. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หากได้รับการยอมรับนับถือจากชุมชนก็จะเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการได้รับการยอมรับนับถือจากชุมชนนั้น ชุมชนย่อมให้ความร่วมมือกับงานการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนสำเร็จได้ด้วยดี และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติ

7. ด้านสถานภาพทางสังคม เป็นอีกด้านหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนมีกำลังใจในการปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น เนื่องจากถ้าหากชุมชนได้ยกย่องสถานภาพของครูอาสาสมัครเท่าเทียมกับอาชีพอื่น ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนย่อมมีความภาคภูมิใจ ส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล ซึ่งเป็นบริเวณที่มีลักษณะแตกต่างจากบริเวณอื่น ๆ ของประเทศไทยทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้เพราะสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีชาวไทยนับถือศาสนาอิสลามอาศัยอยู่ถึงร้อยละ 80 ของประชากรทั้งหมด และเป็นพื้นที่ที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ มีเอกลักษณ์ทางภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นของตนเอง ทำให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาซับซ้อนและเรื้อรังมาเป็นเวลานาน(กรมการปกครอง,

ม.ป.ป.) ทั้งปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมและศาสนา ทักษะคติ ภาษา ปัญหาทางการเมืองและการปกครอง ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาเกี่ยวกับความสำนึกในประวัติศาสตร์ ปัญหาโจรผู้ร้าย โดยที่ลักษณะเด่นของปัญหาสืบเนื่องมาจากกลุ่มชนวนการโจรก่อการร้าย โจรจีนคอมมิวนิสต์และผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งแต่ละกลุ่มนั้นในบางสถานการณ์ก็ร่วมมือกันบางครั้งก็ขัดแย้งกันทำให้ความซับซ้อนของปัญหามีเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีภูมิประเทศเป็นชายแดนติดต่อดังระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ประชาชนนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การหลบหนีของผู้ก่อการร้ายเป็นไปได้ง่ายและก่อให้เกิดชนวนการแบ่งแยกดินแดนขึ้น โดยปลุกระดมชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่ามีคนไทย เพราะมีเชื้อชาติและสัญชาติมลายู มีศาสนา ภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างกันออกไป ชี้นำให้ประชาชนโดยทั่วไปเห็นว่าชาวไทยมุสลิมถูกปกครองโดยการกดขี่ ช่มเหง ขูดรีด เอาไว้เอาเปรียบ ด้วยประการต่าง ๆ มีการกีดกันเรื่องศาสนา การศึกษา และในที่สุดปลุกระดมให้จับอาวุธต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาล ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ เป็นภัยต่อประเทศ ภัยต่อความมั่นคงต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชน (ครุสภา, 2525) นอกจากนี้ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนต้องประสบปัญหาความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน สืบเนื่องมาจากโจรก่อการร้ายต่าง ๆ เช่น การเรียกค่าคุ้มครอง จับข้าราชการเรียกค่าไถ่ ตลอดจนจนการเผาโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงอยู่ในความทรงจำของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนแทบทุกคน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่ายังมีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างยิ่ง

จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ศาสนา และพื้นที่ที่มีปัญหาด้านผู้ก่อการร้ายในลักษณะต่าง ๆ เช่น เผาโรงเรียน จับครูเรียกค่าไถ่แล้ว ตัวแปรที่สำคัญทั้ง 7 ด้าน ก็มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานเช่นกัน ซึ่งตัวแปรทั้ง 7 ด้านนั้นคือด้านลักษณะและสภาพการปฏิบัติงาน ด้านค่าจ้างเงินเดือนและผลประโยชน์ เกื้อกูล ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนร่วมงาน ด้านการบังคับบัญชาของผู้บริหารในหน่วยงาน ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และด้านสถานภาพทางสังคม เป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลให้งานการศึกษาออกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้บรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดต่องานการศึกษาออกโรงเรียนตลอดจนสังคมและประเทศชาติ เพราะถ้าตัวแปรทั้ง 7 ด้านเหล่านั้นไม่ได้รับการตอบสนองตามความจำเป็นแล้ว การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนย่อมขาดประสิทธิภาพลงไปได้ นอกจากนี้การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปตามตัวแปรทั้ง 7 ด้านเหล่านั้น ซึ่งความแตกต่างนั้นขึ้นอยู่กับภูมิหลังของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนตามระดับ อายุ เพศ ศาสนา ภูมิฐานะ และวุฒิการศึกษา โดยผู้วิจัยคิดว่าตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำทนายและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งในการทำวิจัยค้นคว้า เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยเหล่านี้ไปปรับปรุงและเสริมสร้างพัฒนาขวัญในการปฏิบัติงาน

การศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญของสังคม และประเทศชาติต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลต่อขวัญของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนทั้ง 7 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านลักษณะและสภาพการปฏิบัติงาน
- 1.2 ด้านค่าจ้างเงินเดือนและผลประโยชน์เกี่ยวดู
- 1.3 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนร่วมงาน
- 1.4 ด้านการบังคับบัญชาของผู้บริหารในหน่วยงาน
- 1.5 ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน
- 1.6 ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ
- 1.7 ด้านสถานภาพทางสังคม

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างกลุ่มที่มีภูมิหลังต่างกัน โดยศึกษาปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับศาสนา

3. สมมุติฐานในการวิจัย

จากงานวิจัยของ อารี สวรรค์วานิช (2521) ที่ได้ทำการวิจัยของครูประจำบาลจังหวัดสุโขทัยที่พบว่า ครูที่มีอายุราชการ วุฒิการศึกษา และระดับเงินเดือนแตกต่างกันมีระดับขวัญในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อรุณ ศรีวรรณชาติ (2529) ได้วิจัยเรื่องขวัญของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า เพศก็มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน และ จิตรา ศรีเจริญ (2532) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการแปลความของนักเรียนที่มีวัฒนธรรมทางศาสนาที่แตกต่างกัน นักเรียนจะแปลความหมายแตกต่างกัน ส่วนด้านภูมิสำเนา นั้นไม่มีงานวิจัยที่จะกล่าวถึงในด้านนี้ แต่ผู้วิจัยคิดว่ามีผลต่อความคิดในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัคร เนื่องจากผู้ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ไม่ใช่ภูมิสำเนาเดิมของตนย่อมต้องปรับตัวให้เข้ากับขนบธรรมเนียมประเพณีและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานในการวิจัยเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนที่มีภูมิหลังด้านอายุ เพศ ภูมิสำเนา วุฒิการศึกษาและศาสนาต่างกัน ย่อมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติแตกต่างกัน

2. สมมุติฐานของการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) มีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนที่มีภูมิหลังด้านอายุแตกต่างกันย่อมมีผลของการมีปฏิสัมพันธ์กับภูมิหลังทางด้านศาสนาแตกต่างกัน

2.2 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนที่มีภูมิหลังด้านเพศแตกต่างกันย่อมมีผลของการมีปฏิสัมพันธ์กับภูมิหลังทางด้านศาสนาแตกต่างกัน

2.3 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนที่มีภูมิหลังด้านวุฒิภาวะแตกต่างกันย่อมมีผลของการมีปฏิสัมพันธ์กับภูมิหลังทางด้านศาสนาแตกต่างกัน

2.4 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนที่มีภูมิหลังด้านวุฒิการศึกษาแตกต่างกันย่อมมีผลของการมีปฏิสัมพันธ์กับภูมิหลังทางด้านศาสนาแตกต่างกัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ใน ปีงบประมาณ 2542 ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 328 คน

2. ตัวแปรในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

- เพศ
- อายุ
- ภูมิฐานะ
- วุฒิการศึกษา
- ศาสนา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

- ตัวแปรด้านลักษณะและสภาพการปฏิบัติงาน
- ตัวแปรด้านค่าจ้างเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล
- ตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนร่วมงาน
- ตัวแปรด้านการบังคับบัญชาของผู้บริหารในหน่วยงาน
- ตัวแปรด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน
- ตัวแปรด้านการได้รับการยอมรับนับถือ
- ตัวแปรด้านสถานภาพทางสังคม

2.3 เพื่อที่จะดูผลที่เกิดขึ้นจากตัวแปรต้นแต่ละคู่พร้อม ๆ กัน ในตัวแปรต้นทุกตัวที่ศึกษา คือ เพศกับศาสนา อายุกับศาสนา ภูมิฐานะกับศาสนาและวุฒิการศึกษากับศาสนา

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาเอกชนนอกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

6. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ภูมิภาคต่างกัน หมายถึง ครูอาสาสมัครการศึกษาเอกชนนอกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอายุ เพศ วุฒิการศึกษา ศาสนา และภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน

ตัวแปรที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน หมายถึง ปัจจัยภายในและภายนอกที่จะส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานของครูอาสาให้ประสบผลสำเร็จได้ ได้แก่ ตัวแปรด้านลักษณะและสภาพการปฏิบัติงาน ตัวแปรด้านค่าจ้างเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล ตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนร่วมงาน ตัวแปรด้านการบังคับบัญชาของผู้บริหารในหน่วยงาน ตัวแปรด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน ตัวแปรด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ตัวแปรด้านสถานภาพทางสังคม

ครูอาสาสมัครการศึกษาเอกชนนอกโรงเรียน หมายถึง เป็นบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่การสอน การจัดกิจกรรม และการประสานงานการศึกษาเอกชนนอกโรงเรียนในระดับตำบล หมู่บ้านต่างๆ ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปีงบประมาณ 2542

สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล

ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่ปฏิบัติงาน หมายถึง ครูอาสาสมัครการศึกษาเอกชนนอกโรงเรียนที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และทำงานในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภูมิลำเนาไม่อยู่ในจังหวัดที่ปฏิบัติงาน หมายถึง ครูอาสาสมัครการศึกษาเอกชนนอกโรงเรียนที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และทำงานในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบความคิดเห็นของของครูอาสาสมัครการศึกษาเอกชนนอกโรงเรียน ในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน 7 ด้าน คือ

- 1.1 ตัวแปรด้านลักษณะและสภาพการปฏิบัติงาน
- 1.2 ตัวแปรด้านค่าจ้างเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล
- 1.3 ตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนร่วมงาน
- 1.4 ตัวแปรด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน

- 1.5 ตัวแปรด้านการได้รับการยอมรับนับถือ
 - 1.6 ตัวแปรด้านการบังคับบัญชาของผู้บริหารในหน่วยงาน
 - 1.7 ตัวแปรด้านสถานภาพทางสังคม
2. ได้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อขวัญของครูอาสาสมัครการศึกษา
นอกโรงเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีภูมิหลังแตกต่างกันด้านอายุ เพศ ศาสนา วุฒิการศึกษา
และภูมิลำเนา
3. ได้ทราบความสัมพันธ์ของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่าง
กันด้านอายุ เพศ วุฒิการศึกษา และภูมิลำเนา เมื่อนำมาเทียบกับตัวแปรด้านศาสนา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย